

7. Кондратьева Я.В. *Проблемы социальной работы с молодежью*, Санкт-Петербург, 2011, 278 с.

CONDIȚIA OMULUI DIN PERSPECTIVA CREAȚIEI CULTURALE LA LUCIAN BLAGA

Diana Moga, doctorandă,
anul II, USM

Relevanța culturii pentru specificul existenței umane este de o importanță primordială în contextul analizei problemei ce ne interesează - expunerea condiției umane prin intermediul filosofiei creației la L.Blaga. Fiind un rezultat al acțiunii practice și cognitive a omului asupra lumii , un mecanism de adaptare în lupta pentru existență, cultura este „numele colectiv pe care îl dăm diverselor creații ale omului,„ [1] Cultura ca semn al umanului , nu există decât ca multiplu , după cum umanitatea nu există decât ca multiplicitatea concretă a unității etnice și sociale determinate. Cultura este rezultatul creației umane. Deci e domeniul ontologic al diversității, pe fundalul unor structuri antropologice unitare, ce pot fi regăsite în spiritualitatea și practicitatea tuturor comunicărilor umane. Statutul ontologic al omului îl definește ca ființă deschisă, istorică, nonspecializată în raport cu mediul, capabilă să se adapteze la medii diferite, să-și creeze medii specifice de existență, să-și dezmărginească „orizontul de existență”, cum spunea L.Blaga. Existența umană implică, în mod necesar, o suprastructură culturală care intervine în metabolismul societății și cuprinde toate domeniile și formele vieții umane. Pe acest nivel viața umană se diversifică nu în specii biologice ci în culturi specifice. Existînd într-o ambianță mereu dezmărginită, omul și-a desfășurat productivitatea în forme diversificate în spațiu și timp, întrucît, spune Blaga:„Omul singur a devenit ființă istorică, ceea ce înseamnă permanent istorică, adică o ființă care veșnic își depășește creația, dar care niciodată nu-și depășește condiția de creator,„[2]

Omul, în concepția blagiană, este o ființă culturală. Omul este tributary dorinței de creație ce pretinde încercarea de a revela misterul prin acte de cultură. Cultura este rezultatul actului creator al ființei umane. În filosofia sa, L.Blaga a operat cu ideea că misterul există și toate zămislirile geniului uman, produsele mitice, metafizice, religioase, artistice și științifice nu sunt decât tot atâtea încercări ale omului de a dezveli misterele, în zarea cărora el este situat. Ca ființă exemplară, omul există în orizontul misterului pe care se simte

îndrumat să și-l reveleze prin plăsmuiri de natură mitică, metafizică, religioasă, științifică”. [3]

Conform concepției filosofice a lui L. Blaga, ființa umană trăiește în două orizonturi distincte, orizontul imediatului, „orizontul concret al lumii sensibile” și orizontul misterului, orizontul creației spirituale care dă omului statutul de om. După Blaga, omul care nu trăiește în acest al doilea orizont existențial nu este pe deplin ființă umană. Omul nu poate cunoaște transcendentul numit de Blaga Marele Anonim, deoarece acesta se apără de cunoașterea umană prin impunerea „cenzurii transcendente”. Ființei umane îi este îngăduită numai cunoașterea limitată și, ca o compensație, creația. „Omul este creator, creator de istorie și de cultură, iar conținutul artei nu poate fi prin nimic limitat”. [4] L. Blaga era creatorul care se include pe sine însuși în creația sa. După părerea sa, creatorul este „omul care a fost în iad”.

[5] Dacă privim în ansamblu creația lui Blaga, atât cea literară, cât și cea filosofică, descoperim ideea de bază a acesteia, anume: încercarea de a determina sensul metafizic al cunoașterii prin descifrarea destinului creator al omului ce ființează în orizontul misterului. În lucrarea *Lucian Blaga, energie românească*, Vasile Băncilă sublinia că: „Misterul creației va rămîne întotdeauna un mister, fiindcă el e în legătură cu însuși fundamentul vieții. [6]

Ca să înțelegem cum s-a conturat gândirea filosofică a lui Lucian Blaga e important să trasăm, pe scurt, tendințele contemporanității lui din sfera filosofică. Sfirșitul secolului al XIX-lea a fost momentul în care s-a pus problema „stilului”. În aceasta perioadă se încerca să se găsească o formulă prin care să se explice evoluția multiliniară și profund diferențiată a societăților și culturilor, să raporteze sisteme de valori la temporalitatea specifică fiecărei culturi. Oswald Spengler, ca reprezentant al morfologiei culturii, a teoretizat problema culturilor urmînd direcția deschisă de J. W. Goethe și Leo Frobenius. Frobenius și Spengler traduc această preocupare în registru speculativ și metafizic prin ideea lor despre un „sentiment”, al spațiului ca fundal și sursă ultimă în care ar trebui să căutam temeiul specificității culturilor. Nietzsche a identificat și definit structurile spirituale și stilistice ale antichității prin apolinic și dionisiac, pe cînd Blaga a pornit seria argumentațiilor sale privitoare la stil, de la ideea că stilul se bazează pe categoriile inconștientului colectiv și determină unificarea tuturor manifestărilor spirituale, fie ele științe, arte sau religie. Termenul de „stil” definește unitatea manifestărilor spirituale dintr-o anumită epocă istorică sau cultură, unitatea de viziune asupra existenței. În concepția lui Blaga, culturile devin organisme în cadrul cărora se pun în mișcare corespondențe nebănuite între științe, arte sau religie. În termeni actuali, aceste corespondențe sesizate de Blaga poartă denumirea de interdisciplinaritate.

L. Blaga a demonstrat prin studiile sale presistemice și apoi prin intermediul sistemului său filosofic, posibilitatea gândirii și a cunoașterii interdisciplinare. El

a abordat în opera sa teme și probleme din diferite perspective disciplinare. Aspectele științifice ale culturii sunt abordate de el din punctul de vedere al filosofiei, al psihologiei abisale, religiei, literaturii și artei, sintetizându-le într-un mod interdisciplinar original și în concordanță cu propria sa concepție artistică și filosofică. În studiul intitulat *Perioada clasică a filosofiei românești*, Marta Petreu analizează sistemul filosofic blagian și consideră că „în deplină cunoaștere a filosofiei universale, a științei contemporane și a fondului cultural anonim românesc, este o mare narațiune de tip areligios, necreștin și neoromantic”. [7]

Ideile estetice și meritele de însemnătate universală ale lui Blaga sunt următoarele: a încercat să găsească soluții pentru ieșirea din criza culturii europene postbelice semnalând că „Europa e pe cale de a crea o nouă dogmă și un nou colectivism spiritual” și că „personalitatea creatoare va deveni din nou o forță impersonală în slujba unui cuget colectiv”. [8] Dar pentru aceasta era nevoie de o „nouă dogmă” și o „nouă religie”, ceea ce va aduce cu sine „un nou stil de viață”. Toate acestea, spunea Blaga, se pot înfăptui prin anonim, dogmă, colectivism spiritual, artă abstractă și stilizare lăuntrică. A pledat pentru un ideal cultural european comun și vorbea despre individualități însuflețite inconștient de același spirit. Dorea să redeschidă drumul mitului și posibilității de a gândi mitic, urmînd calea deschisă de Goethe și continuată de Nietzsche, care, spunea el, „gîndea miticintuitiv”. [9] Ideile estetice bliagiene se confundă cu ideile culturii moderne și a filosofiei moderne care s-a afirmat în a II-a jumătate a sec. XIX.

Pe parcursul cercetării, am remarcat la Blaga o permanentă pendulare între știință și artă. Tendința de a pendula între „cultură și cunoștință” se distinge și în sistemul său filosofic, unde cultura înseamnă creație. El avea convingerea că „tinerile neamuri vor ști să dea un nou rost vechilor idei și mituri, și asta pentru că orice idee creatoare e un mit”. [10] Omul lui Blaga este pe pămînt pentru a se confrunta cu misterul vieții pe care poate încerca să-l exploreze prin creație și cunoaștere dar la înțelegerea căruia nu va ajunge niciodată în totalitate. În concepția lui Blaga omul este incapabil să cunoască totul, fiind, prin urmare, limitat. El impune ideea mărginirii, a limitării capacității de cunoaștere umane prin introducerea conceptului de „cenzură transcendentă,„. Dacă pentru Jean Paul Satre omul este condamnat la libertate, Lucian Blaga condamnă omul la limitare, îi neagă posibilitatea de a descoperi adevărul suprem, de a-și depăși limitele. Omul blagian este un om mediocritizat, un om căruia îi sunt stabilite de la început bariere. Lucian Blaga susține faptul că omul se află într-o situație de două ori precară, fiind prins între imediat și transcendența, între lumea concretă și orizontul misterului. Omul, prin actele sale creatoare încearcă să își depășească destinul, să determine actul creator să devină act revelator, însă această intenție a sa este mereu frînată. Omul nu poate cunoaște transcendența,

dar este dator să încerce. De aici derivă situația sa de două ori precară: imediatul nu îl mulțumește, ca ființă superioară, iar transcendența i se refuză ca rezultat al cenzurii transcendente impuse de Marele Anonim. În concepția lui Blaga, raportul *om-cultura* constituie o unitate inseparabilă. Fiecare se explică prin celălalt, fiecare este condiționat de celălalt. Creatia dezvoltă arta înțelegerii și interpretării prin ansamblul limbajelor sale simbolice, prin idei, credințe și imagini, prin valori și atitudini, omul conferă o formă lumii și totodată sens existenței sale. Omul este creația Marelui Anonim (transcendenței), care are menirea să creeze și să-și proiecteze viața sa ținând cont și de „cenzura transcendentală„. Dacă Dumnezeu s-a făcut om atunci și omul se poate îndumnezei prin acțiunile și creațiile sale.

În lumea actuală, marcată de extinderea comunicării mediatică și de globalizarea piețelor, potențialul cultural a unei societăți dobândește o relevanță deosebită, constituind un suport incontestabil pentru inovația creatoare și pentru adaptarea oamenilor la noi provocări. Este semnificativ faptul că în discursul teoretic, politic și chiar economic de azi s-au impus abordări ce asociază puterea politică, economică, informațională, mediatică a societăților cu cea simbolică. Manifestările culturale sunt roada condiției umane. Cultura este cea care pune fundamentul sentimentului comun a unui grup social și care poate declanșa și conflicte. Situațiile „jongleză„, în dependență de elementele sistemului social care interacționează și de echilibrul acestora. Supra omul modern este motivat de condiția sa trecătoare de muritor să creeze și să-și „afișeze„, starea sa interioară și exterioară prin intermediul creațiilor culturale. L. Blaga prin teoriile sale filosofice ne oferă soluții de conviețuire pașnică prin care fiecare grup social își poate construi o identitate culturală proprie și o unicitate ca națiune, colectiv, individ. Cultura are valoare instrumentală: asigură adaptarea la mediu și satisfacerea nevoilor atât spirituale cât și biologice. Ca să nu devenim cu toții complici al modelului de viață contemporan, bazat mai mult pe formula materialismului, atunci ar trebui să acordăm o atenție aparte fenomenelor ce regleză viața socială și cea personală în limitele civilizate, echilibrului dintre materialism și spiritualitate. Doar în așa mod omul / întreaga omenire treptat ar putea deveni dependentă de educația spirituală și dornică de a crea. Astfel se va stabili posibil, un model perfect în conviețuirea umană.

Referințe bibliografice :

1. Daya Krishna , *Cultura în Interdisciplinaritatea științelor umane* , București, Editura Politică, 1989, p.317.
2. Lucian Blaga, *Aspecte antropologice, Trilogia Cosmologică*, vol.11, București, Editura Minerva ,1988, p.307.
3. Lucian Blaga, *Gândire magică și religie*, în *Trilogia valorilor*, București, Editura Minerva, 1987, p. 268-269.

4. Idem, p.268-269.
5. Lucian Blaga, *Singularitatea omului*, în *Geneza metaforei și sensul culturii din Trilogia culturii*, Fundația regală pentru literatură și artă, București, 1946, p. 515.
6. Vasile Băncilă, *Lucian Blaga, energie românească*, Cluj, 1938, colecția revistei *Gând românesc*, p. 127.
7. Marta Petreu, *Perioada clasică a filosofiei românești*, [10], în *Filosofii paralele*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005, p. 22.
8. Lucian Blaga, *Stiluri*, în *Probleme estetice*, din *Zări și etape*, București, Editura pentru literatură, 1968, p. 77.
9. Idem, p. 193.
10. Lucian Blaga, *Cultură și cunoștință*, în *Zări și etape: aforisme, studii, însemnări*, București, Editura Humanitas, 2003, p. 372.

SIGURANȚA ALIMENTARĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Autori: Nadejda CUȘNIR, Elena BAIU
Coordonator științific: Cristina LAZARIUC
Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *L'objectif de la politique de l'Union européenne dans le domaine de la sécurité alimentaire est de protéger les consommateurs, tout en assurant le bon fonctionnement du marché unique est. Datant de 2003 « focus politica » est sur le concept de traçabilité les deux entrées (par exemple, alimentation) et des sorties (par exemple, la production primaire, le traitement, le stockage, le transport et la commercialisation de détail). Sur les normes européennes convenues pour assurer l'hygiène d'un aliment, de la santé et le bien-être des animaux et la santé des végétaux, ainsi que pour extérieur Il prévient la contamination des substances, comme les pesticides. Placez des contrôles rigoureux à chaque étape et les importations (dans l'exemple, la viande) L'UE doit à l'extérieur et répondre aux mêmes normes passent par les mêmes contrôles sur les aliments et les produits de l'UE.*

Cuvinte cheie: *siguranță alimentară, sănătate, politică publică, RASSF, OMG, TRACES, OAV.*

Indiferent de natura lor, vegetală, animală sau mixtă, alimentele sunt indispensabile pentru om. Iată de ce, în ultimii ani s-a produs o sensibilizare a unui număr însemnat de consumatori în ceea ce privește problema siguranței alimentare, aceștia devenind din ce în ce mai interesați, nu doar de calitatea, ci și